

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Alle kommuner v/ administrasjonen
Alle kommuner v/overformyndieriet

Deres ref.

Vår ref.
201105535- /BMO

Dato
23.8.2011

Nyvalg til overformyndieriene – vergemålsreformen – praktisering av regelverket

Bakgrunn

Vi viser til vårt brev av 4. februar med orientering om arbeidet med å forberede ikraftsettelse den nye vergemålsloven. Som det fremgikk av dette brevet, er det ikke besluttet når den nye loven vil bli ikraftsatt, men det er klart at slik ikraftsettelse ikke vil skje 1.1.2012. Dette innebærer at kommunene fortsatt har ansvar for overformyndieriene.

Valg av nye overformyndere

Reglene for valg av overformyndere er gitt i kapittel 3 i LOV 1927-04-22 nr. 03: Lov om vergemål for umyndige (vergemålsloven). Overformyndieriet består som utgangspunkt av to overformyndere. De som ikke er faste (se § 28) velges, en hvert annet år, av kommunen for fire år regnet fra 1. januar året etter valget. Det skal i tillegg oppnevnes varamenn som skal tre inn når de valgte medlemmer er inhabile eller har forfall. Av § 21 første ledd fremgår at det som overformyndere eller varamenn bare kan velges personer som er "vederheftige og duelige". I tillegg må de være valgbare ved kommunale valg og ha fylt 30 år.

Også etter årets kommunevalg må det foretas oppnevning av overformyndere på vanlig måte.

Selv om dagens overformyndierier kan bli erstattet av den nye vergemålsmyndigheten i løpet av valgperioden, skal det ikke skape formelle utfordringer i forbindelse med oppnevningen høsten 2011.

Når ny lov settes i kraft, faller det lovmessige grunnlaget for dagens kommunale overformyndere i bort. Vi gjøre likevel oppmerksom på at det i forskriftene til den nye vergemålsloven er inntatt noen overgangsbestemmelser om at overformyndierienes oppgaver består inntil dagens oppgaver er slutført eller overført til den nye vergemålsmyndigheten hos fylkesmannen. Dette vil for eksempel være å avslutte regnskap for midler til forvaltning og kontroll av vergene og hjelpevergenes regnskaper. Vi mener det bør gjøres oppmerksom på

dette i forbindelse med valg av nye overformyndere fra 1.1.2012.

Vergemålsreformen

Departementet arbeider med forberedelse av ikrafttredelse av den nye vergemålsloven.

Forprosjektet mener at vergemålsreformen tidligst kan gjennomføres fra 1.1.2013, men understreker at det er opp til de politiske myndighetene å fastsette tidspunktet for ikrafttredelse av den nye vergemålsloven. Høringsbrev, hovedrapport og delrapporter kan leses på og eventuelt lastes ned fra

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/kampanjer/vergemalsreformen/vergemalsprosjektet.html?id=631927>

Når dato for ikrafttredelse av loven er bestemt, vil departementet via fylkesmannen gi informasjon om forberedelser som kommunene bør starte med for å få til en smidig overgang. Aktuelle problemstillinger er:

- Finne nytt organ som kan stå for *legatforvaltningen* i de kommuner hvor dette er lagt til overformynderiet
- Avvikling av avtaler med *advokater og andre tjenesteleverandører* i kommuner som benytter eksterne ressurser til deler av overformynderoppgaven
- Avvikling av *fellesmassene* for de kommunene som har fellesforvaltning
- Klargjøring av *arkivet* for bortsetting samt dokumentere de saker som skal videreføres hos fylkesmannen
- Lage oversikt over *dagens verger og hjelpeverger* slik at de kan legges inn i det nye vergeregisteret

Praktisering av dagens regelverk

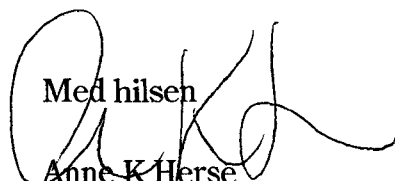
Selv om en ny vergemålslov er vedtatt, skal dagens overformynderier selvsagt forholde seg til gjeldende lover, forskrifter, rundskriv m.m. Departementet vil peke på et par forhold hvor det er behov for å tydeliggjøre praktisering av dagens regelverk for å sikre rettsikkerhet og rettslikhet:

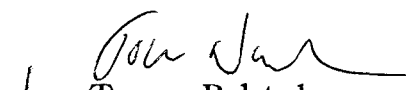
- Justisdepartementet er gjort kjent med noen tilfeller av uhjemlet utdeling av arveforskudd fra senile demente
Utgangspunktet i arveretten er at arv først faller når personen er død. Utdeling før dette tidspunktet krever derfor særskilt hjemmel. Arveforskudd må betraktes som en gave. Etter gjeldende vergemålslov § 56 kan ikke vergen *gi gaver eller stønader av den umyndiges midler i videre omfang enn god skikk og bruk krever*. Det skal mye til før man kan si at *god skikk og bruk krever* at det gis arveforskudd.

Det kan med andre ord sjelden gis arveforskudd selv om personen under vergemål bor på institusjon og ikke selv kan ha glede av eiendelene sine.

- Justisdepartementet er videre gjort kjent med at ikke alle enslige mindreårige asylsøkere har fått verge slik som de har krav på. Overformynderiene har ansvaret for at alle mindreårige har en verge på ethvert tidspunkt. Det betyr at overformynderiene skal skaffe verger til alle mindreårige som ikke har en verge, selv om det er vanskelig å få til i praksis og selv om forholdet ikke omfattes av vergevaktordningen.

Det er gitt nærmere retningslinjer for begge disse forholdene i "Håndbok for overformynderiene" på nettstedet www.regjeringen.no.

Med hilsen
Anne K Herse
ekspedisjonssjef

Torunn Bolstad
avdelingsdirektør

Kopi: Fylkesmennene
Nettverket for overformynderiene i Norge
Foreningen for overformynderier med fast formann